

Plymouth, Pa. 6 Liepos.

Mes paprastai peikiame lenkus už visokius jų netobulumus ir nenorime jų pasekti, t. y. imti jų paveikslą. Bet ir pas lenkus yra gerų pusių, rū kurių tikrai reikia mumis imti paveikslą ir tai czionai Amerikoje. Lenkai yra lygiai politiskai ir ekonomiskai suspausti kaip ir mes, mus suspaudimas tik tūmi didesnis, kad mums užginta spauda ir visą dvasišką peną reikia slaptai iš užrubežių parsigabenti ir su didžiausia baime skaityti — mokintis arba pasikavojus, kad niekas nematytu. Gerieji rasztai yra užginti ir lenkams lygiai. Jie kalbėdami apie savo tautos reikalus, turi lygiai užrubežiuose spausdinti knygas ir laikrasčius, arba užrubežiuose iszeinanczius turi lygiai slaptai parsigabenti Lenkijon po Maskolių valdzia. Tiesa, lenkų trejopai yra tiek kiek mūsų, jie turi daugiau mokintų žmonių ir dėlto gali daugiau ką nuveikti. Bet mes budami mažesniame skaitliuje, turėdami nedaug mokintų žmonių, neturime tiesos atsisakymui mūsų veikimo.

Paskutiniame laike lenkai, czionai Amerikoje, įsteigė toki susivienijimą, kurio mieriu yra apszviesti czionai gimusę jaunūmenę savo kalboje ir į kunyti joje tėvynišką dvasę. Tasai susivienijimas paskyrė tris dovanas dėl apraszymo, kokius jausmus turi jų jaunūmenė Amerikoje dėl tėvynės — Lenkijos, tas apraszymas turi būti paraszytas mūsų pacziuos jaunūmenės. Toliaus progresistai visokiais budais renka aukas dėl nukentusių už tėvynę ir isztremptųjų, kad jiems suteikti paszalpą ir kaip nors paperkant maskoliszkus urėdninkus palengvinti tokiems pabėgti. Jie renka aukas ant iszleidimo Lenkijoi tautiskai-socializkų laikrasz-

zių ant agitacijos ir t. t. Kaip matoma, tai labiausiai jie atjauczia skurdą politizkų kalinių, nes daugiausiai ant jų sudeda aukų; aukos yra nedidelės ir tankiausiai prasideda mūsų 5 ct. 10-25 ir veik kas savaitė susideda po \$25-30. Tulos draugystės taip gi paszvenčia po \$5,00, bet daugiausiai yra pavieniai. Lenkai turi įsteigę ir tautiską turtą (skarba) ir turi sudėję daugiau kaip 150 tukstanczių frankų.

Kas gi tarp mūsų yra? Apie mūsų jaunūmenę, Amerikoje, nieko negirdėti, rodosi, lyg butu musizskiai be ainių; ant szelpimo nukentusių už tėvynę nieko nedavėme, apart keletos ypatų, kurie turėjo ypatiszką pazintį su nukentusiais. Ant agitacijos paszalpai Prusų lietuviams atsirado tik tai 6 ypatos, kurios sykiu sudėjo \$14,50. Ar gi isztikro taip mažai turime suprantanczių agitacijos reikalą? Apie kitus dalykus nei kalbėti jau nereikia, iszveizi, kad mes viską turime, neturėdami nieko. Ar visados mūsų reikalai eis tokiu zingsniu kaip iki sziolei?

Artinasi rinkimai Pensylvanijos legislaturės. Demokratai nulaikė savo konvenciją Altoona, Pa ir pastatė savo kandidatus ant visų urėdų. Republikonai taip gi. Lenkai lygiai turėjo savo konvenciją Nanticoke, Pa. ir nori su pagelba demokratų isprausti kelis savo tautiecius ant urėdų. Pagal daugumą balsų (už alų) tapo iszrinktas Gabrilewicz ant „recorder of deeds“, bet nors jį iszrinko, lenkai keta jį atmesti, sako, negeras žmogus esąs. Buvo 4 kandidatai, kurių vienas negavo nei vieno balso (alaus gailėjosi). Mes, lietuviai, skirsime kaip paprastę tūs, republikonus arba demokratų, kurie daugiau pažadės ir alaus dūs. Ant urėdo, bent kokio, savo tautiecio perstatyti rodos negalėsime,

kadangi atsakancziuo nei neturime, nors Luzernės ir Schuylhill pavietuose galėtumėm iszrinkti. Mūsų klubams ir balsuotojams vertėtu už alų balsus nepardūti ir pažadėjimams netikėti isz persitikrinimo jau, kur priesz rinkimus visi pažada o niekad os to pažadėjimo neiszpildo. Esant visiems darbininkams, mes rodyjame balsuoti už kandidatus darbininkų partijos ir mėginti tų pažadėjimus. Darbininkų partijos kandidatai bus vėliaus apreikszi.

„Garsas“ mus barė už plėšimą garbės mirusių, bet kaip paprasta, už ką ant kito rekia, tai pats tą daro. Atvirai meluoja, kad velionis Paulius Staskeviczius („Garsas“ raszo Antanas) be žinios kuningo buvo užsiraszęs bažnyczios apsergėjimą ant savęs. Szitos melagystės nepatvirtins, nors visi melagiai susirinks. Bažnyczios apsergėjimas buvo raszytas ant: „Lietuviszkos parapijos vardan szv. Kazimiero“ o ant Staskevicziaus vardo, kaip prezidento, buvo atsiustas „policy“ ir jis užmokėjo už tai. Ką jis kuningą apsznekėjo, priesz jį varėsi, norėjo iszvyti“, tai ne velionis už tai kaltas. Reik iszklausyti ir kitos pusės o paskui sakyti isztarmę. Tegul „Garsas“ pasako isz ko kilo toji priezastis ir kas tam kaltas?

Nedėlioje, 3 Liepos, prigėrė Susquehannos upėje bešimaudydamas Stasys Kugis. Mszlungis užtiko. Velionis prigulėjo į vietinę draugystę „D. L. K. Vytauto. Laidotuvės buvo 5 d. Liepos.

Isz Prusu Lietuvos.

Kova isz dalies laimėta. Klaipėdos ir Szilokarcziamos pavietai iszrinko kartą savąjį pasiuntinį į seimą, p. Joną Smalakį, ir tūmi parodė paviekslą visiems lietuviams, kad

lietuvų pareiga yra skirti savo tautiecius, o ne paszalaičius, kurie nepazįsta mūsų nei mūsų reikalų. Tilzės ir Pakalnės pavietų lietuvių pasiuntinys, Dr. Saurveinas, gavo 3514 balsų, bet vokizkų konzervatyvų ir laisvamanių kandidatai gavo per 6,000, todėl atsikartotinas skyrymas nusidavė tarp konzervatyvų ir laisvamanių, kur tapo iszskirtu laisvamanis Braesikis o konzervatyvai gali pasižiūrėti į tuszczias rankas. Jei vokizki konzervatyvai nebutų siautę priesz lietuvius, tai ir czionai butų tapę Dr. Saurveinas iszskirtas. Kiek balsų gavo p. D. Saunius Pilkainio ir Ragainės pavietuose, bei M. Juska Labgavos ir Vėlavos pavietuose, dar nepatirta. Manoma, kad daug jų nebus, nes agitacija, dėl stokos agitatorių, tūse pavietuose buvo labai silpna, o ypatingai Labgavos bei Vėlavos pavietuose, kur nei vieno lietuvių susirinkimo nebuvo. Matote, esant mažai agitatorių o dar mažiaus kasztų, visi mėtėsi ant Klaipėdos — Szilokarcziamos bei Tilzės — Pakalnės pavietų, kur buvo tikėtinas vaisius už darbą.

Vokizki konzervatyvai su visu mūsų siautę priesz lietuvius. Kur galėjo perpirkti svetainių savininkus, tai tiejie atsakė dūti vietą lietuvių susirinkimams, tas tikosi Rukūse, Piktupėnūse, Lauksargiūse ir Skaisgiriūse.

Valdzia norėdama lietuvius ant savo pusės laimėti, galiausiai po ilgų žadėjimų atsiuntė apszvietos ministerį, Dr. Bosse, perveizėti lietuviszkas mokyklas, kuriose pagal lietuvių reikalavimus nieko lietuviszkai nemokino, o pagal mokintojų ir kuningų nurodymus lietuviszkas mokslas esąs pakaktinas. Vi-leikių mokyklos vaikai nemo-kėjo ministeriui nieko lietuviszkai papasakoti, nors tenai mokintoju yra lietuvis Matutis. Ministeriui lankantės

Lietuvis, buvo jį apspitę viso kie vokiszki szunelei ir iszgamnos lietuviai, nurodydami, kad viskas yra „gut“. Vileikių mokykloje tiktai ministras susitiko su lietuviu, Jurgiu Strėkiu isz Jagsztelių, kuris ministrui reikalą parodė tikroje szviesoje.

Cziona! nurodysiu kelis argumentus, kokiais kovota priesz vokiecius.

Grovas Waldersee, kariskas gendrolius, kadidatas KlaipeDOS ir Szilokarcziamos paviety, yra didei trokeztas karés, kur atsisveikindamas savo pulka, apgailėjo, kad nepasisekė jam, nebuvo karés, savc kareivius į karę vesti o mes, lietuviai, mylim pakajų ir delto neskirsime tokius grovus kurie geidzia karés. Mes mylime savo vaikus visus lygiai ir delto negalime skirti vok. konzervatyvus, kurie sutaisė įstatymą, pagal kurį vyriausis vaiks, nors jis latras butų, pajutu visą tėvo turta, kad kitiems vaikams (broliams) veiknieko nelieka. Mes mylime savo ypatiszką laisvę ir delto negalime skirti vok. konzervatyvų ir grovų, kurie nori iszkeliavimo laisvę paniekinti, kad gimimo vietoje turi pasilikti, neziurint, ar gali iszgyventi ar ne. Mes mylime visatiną slaptą ir teisę skyrimo laisvę, kurią vok. konzer. ir grovai nori paniekinti ir padaryti taip, kad tiktai jie balsuoti te galētu o beturcziams balsavimo tiesos butų atimtos. Mes mylime savo susirinkimus ir todél turime skirti lietuviszkus pasiuntinius, nes vok. konzervatyvai užmanė, kad visokie susirinkimai turi buti atliekami vien vokiszko kalboi. Mes nenorime dar daugiau mokeszių mokėti, kuriūs vok. kon., visokie grovai ir didvaronys ant mūsų uzdejo ir jie geidzia vis naujų dovanų uz degtinę bei cukrų, o jei jūs iszskirsim, tai gausime jiems tas dovanas sudėti. Mes

reikalaujame kareiviams dviejų metų tarnystės, nes gendrolei bei grovai geidzia jiems tris metus uzdėti, delko ukininkams didelė iszkada pasidaro per atittrakimą darbininkų. Mes norime pigių silkių ir todél turime liet. pasiuntinius skirti, nes grovai silkių nevalgo o tik rupinasi uzdėti ant jų didelį muitą, kad tik silkes pabranginti.

Vok. konzervatyvai gūdžia si, kad apie jų kandidata gr. Waldersee yra nauji melai paleisti, buk jis kataliks esąs. Na, o kataliką lietuviams nepritinka skirti. (!) Graudena lietuvius, kad tam netikėtu, nes grovas Waldersee yra evangelizkos vieros ir savo namūse, Berlyne, buvo įtaiq draugystę skaitymo raszto szvento, kur atsineszė Bybeles Koegelis, Sztecheris bei dabar nyksztis ciecorius gaivinosi. Ant galo gr. Waldersee yra artymas gentis ciecorienės.

Grovas Pourtales, amerikonas, vok. konzerv. kadidatas Tilžės ir Pakalnės paviety, prizadėjo lietuviams, kad jis rūpinsis, kad, kaip iki sziolei mūsų Lietuvoje žmonėms tikėjimas iszlaikomas butų (parvecziant varu mus į vokiecius) ir, kad vaikai motinos kalboje ir tikėjime mokinami butų ir ant galo pažadėjo arklinių deszrų parupinti del neturtėlių, idant stipusieje didvaronių arkliai nenueitu uzniek, kaip kad Amerikoje, kuriūs sukimszus į deszras neturteliai szaunei pasivalgytų ir konzervatyvams vergautu.

Grovas Pourtales nei szio nei to nesakė savo sykyrėjams apie parvezimą zaszų isz D. Lietuvos ir Lenkijos. Bet vok. konzervatyvai pernaisiuto, kad reik uzdaryti rubezių del parvezimo zaszų isz D. Lietuvos, kurių pulką per kiemą pervarius, vietinės zaszys ir kiti sparnucziai apserga koleira o gyvūliai marą įgauna, prudai, isz kurių tos zaszys gė-

rė, koleros diegais apsikrėtę o paskui visos mūsų zaszys nustipusios. Skyrymų laike jie saugojos apie zasis ir silkes kalbėti. Delto lietuviai negal skirti gendrolių nei grovų, kurie nei zasis peni, nei silkes valgo, bet skirkite lietuviszkus kandidatus, kurie zasis peni ir silkes valgo, ir žino, kas lietuviams bei ukininkams naudinga yra.

Vokiszki konzervatyvai norėdami lietuvius ant savo pusės patraukti arba kad tiejie jiems visai neiszsprustu, pradeda ir apie lietuvių tiesas kalbėti. Jie sako ir kad įstatymai nors iszvarę liet. kalbą isz mokyklų, tacziaus vaikams pradedantiems mokylas lankyti tikėjimo dalykai turėjo buti iszguldomi motinos kalboje, bet netapo tas pildoma. Mokyklų virszininkai ir mokintojai paniekdami liet. pamokiniamą norėjo įtikti savo valdziai. Mokintojų seminarijose nemo kino ir nieks nesimokino lietuviszkai isz ko dabar atsirado stoka liet. mokintojų. Paskešneme Taike, kad lietuviai pareikalavo iszpildymo nors likusių įstatymų del liet. pamokinimo, nebuvo kam jūs iszpildyti, nes nebuvo liet. mokiniezių mokintojų. Konzervatyvai sako, kad Szilokarcziamoje arba Priekulėje bus įkurta tam tikra mokykla del mokinimo mokintojų grynų lietuvių karaliskais kasztais. Taip nusprendęs apszvietos ministras lankydamasis Lietuvos mokyklose o nieko lietuviszko negirdėjęs. Pamažu atsijieszkosime savo tiesas.

B.

Isz Lietuvos.

Isz Kauno gub.

Pabrikų ir dirbtuvių Kauno gub. 1896 m. buvo 1801 su 5932 darbininkais, iszdarbysta jų iszneszė 6,669,531 r. Pirmą vietą užima malunai, kurie sumale už 2,092,129 r., po

jų eina pabirkai szriubų, vienių ir kitų geležinių padarų, iszdarbysta neszė 1,754,700, toliaus degtinės ir alaus varymas 1,723,326, da toliaus tabako perdirbimas — ant 863,958 r., kitos iszdirbystos mažesnės szitaipėjo pagal savo didumą — pjovimas medzių ir lentų, 125,500, plytų darymas 164,473, cukerkų darymas 120,000, kaulų malimas 116,000, szpižo liejimas 114,900, muilo darymas 27,525 ir degtinės perczystijimas 27,500. (Pam. Knizka Koven. gub. 1898).

Szitie skaitliai ir gi permaži, nes pabirkantai visados mazi na priesz valdzia ir uzdarbi ir darbininkų skaiczių, kitos gi darbavietės, turiczios kartais po keles deszintis darbininkų, visai esti neįtrauktos į knygas mokeszių inspektorių ir policijos. — Kitoj vietoj tos knygos parodyta skaitlius bežemių ukininkų, kuris isznesza: visai neturinczių zemės 194,056 ukininkai, turinczių mažiaus kaip 3 desetinas — 26,825, turinczių nū 3 iki 10 desetinių — 27,997, turinczių nū 10 iki 20 d. — 27,525, turinczių 20 ir daugiau — 34,503. Tokiu budu gerai aprupintų žeme (nū 10 desetinių ir daugiau) yra tik 62,028, o permažai turinczių zemės ir visai neturinczių josios 248,878 arba 4 syk daugiau, neg anų. Žemės gi visai neturi didesnė pusė, nes 116,850 tik valdo žemę, o 194,056 szejmynos visai žemės neturi. — Sztai kur priezastis bėgimo lietuvių į svetimas szalis: į miestus negal eit per žydus, pabirkų permažai yra užimt tokiai galybei darbininkų. Na ir tur bėgt svetur isz tėvynės dūnos jieszkotu.

Sztai svarbiausi atsitikimai 1897 m. Kauno gub.

1. 23 Grūdžio -96 m. (senostiliaus) paszventinta cerkvė Szancūse (nū Kauno ant augszt. Panemunės link).

2. 19 Vasarij -98 m. Bernatavo valsečiaus rasztinycioje, Telszių pav., paszventinta ikona Nikalojaus Czudotvorco, pastatyta paczių ukininkų ant paminėjimo karunacijos Nikalojaus II.

3. 5 Kovo -98 m. Kauno vyskupas Paliulionis gavo nū ciecorienės padėkavojimą už surinktus nū kuningų 2,430 r. ant maskolizskojo Raudonojo Kryžiaus. — Ar matot, ant ko mus kuningai piningus deda, ant prilaikymo Maskolizsko Raudonojo Kryžiaus, t. y. iszdalies, ant prilaikymo pravoslavijos. Reikėjo nieko ant to nedūti. Tai yra negeras paveikslas mums prascziokeliam.

4. 31 Kovo nusibaigė Orzevskis, Vilniaus, Kauno ir Gardinogen-gubernatorius.

5. 17 Rugsejo apgarsinta „prikazas“ ciecoriaus, kad į gimnaziją ir į kitas vidutines mergaicių mokyklas priiminetų pirmucziausia dukteris czinovnikų ir popų, neziurint ant iszdavimo egzaminų; jeigu jau atliktu nū jų vietos, tada galima priinti ir kitas mergaites pagal tai, katra geriaus iszdūs egzaminą. — Taigi maskolaitės nors nieko nemokėtu, turi but priimamos į mokyklas pirmiaus už kitas. Ar tai ne navatnas iszmislas (atsitikiimas?).

6. Braslavo miestelyje paszventinta muryta nauja cerkvė. (Pam. Kn. Kov. gub. 1898)

Ar neaiszku, skaitytojau, kaip ant delno, su koku begediszkumu randas visur keltekelia maskolius ir pravoslaviją ir niekina bei stengiasi naikint mus katalikus-lietuvius. Ar gi mes galime ramiai žiurėti ant savo paniekimo ir naikinimo. Nepasidūkim, kaip tikt įmanydami!

Kuningo Jaunio lietuviszka gramatika („Grammatika Litovskago Jazika“ 1897 m. hektografija, iszleista be autoriaus

daleidimo su didelia daugybe klaidų). Szią zinią padūdu pagal straipsnį kun. Jaunio „Panevežinės tarmenys lietuviszkos kalbos“ — maskolizskai paraszyta ir patalpinta „Pam. Kn. Kov. gub. 1898 g.“. Ar ta gramatika isztikro maskolizskai paraszyta, kaip iszeitu pagal tą straipsnį, ar lietuviszka — to nežinau, nes paczios gramatikos nemacziau da.

Tame filiologiszkame straipsnyje kuningo Jaunio paminėtina yra įstatymai apie balsakirtį (akcentą) lietuviszkoje kalboje. Kun. Jaunis atranda net 12 įstatymų, pagal kuriūs iszsiainszkina visokios atmainos balsakirczio visose tarmenyse lietuviszkos kalbos. „Intonacija silabų su silpnu balso pakėlimu vergiszkai priguli nū vyriausio balsakirczio zodyje“. Bet iszguldyt tūs įstatymus korespondencijoj neapsiimu. Kas nori, gali rasti tame strapsnyje. Pagal ilgumą lietuviszkių savbalsių (vocales lot.) kun. Jaunis atskiria penkeriopą ilgumą jų: *trumpiausios, trumpiosios, ilgokos, ilgosios ir labai ilgos*.

Sulygindamas visokias tarmenis lietuviszkos kalbos kun. Jaunis atranda, kad zodziai: *prietelis* (sen. ind. *preetar*-mylėtojas), *miestas* (prus. *mays-ta*), *sniegas, bėda, slūgas*, — yra tikrai lietuviszki zodziai nors A. Bruekner ir O. Wiedeman laiko jūs per slovėnizskus, užtatai: *biednas, viedras* — yra zodziai paimti isz slovėnizskos kalbos.

Deklinacijų pagal kun. Jaunį yra liet. kalboj 5, konjugacijų gi net 12.

Ant galo reik pasakyt, kad szjame straipsnyje kun. Jaunis jau vartoja dėl lietuviszkių zodzių lotyniszkas, ne maskolizskas litaras. Kitas — jo straipsnis apie *tarmes liet. kalb. Raseinių pavieta*, patalpintas „Pam. Kn. Koven. gub. 1893 m. iszejo dideliai sudar-

kytas vartojimu grazdankos rasant lietuviszkus zodzius. Lai-gi bus ta klaida kun. Jaunio atleista už jo nūpelus. Da butų geistina, kad toki svarbus straipsniai, kaip szitie du kun. Jaunio, butu patalpinti ne maskolizskose „gubernijos atminimo knygutėse“, bet kokiam nors lietuviszkom laikrasztyje. Nū tokio straipsnio pakiltu vertė laikraszčio. Ale mus mokslincziai matyt pilni baimės ir to niekad nepadarys. Ž.

Du milijonu ant metu.

Kadangi žmonės per a, pabando ir vėl perkas tai patikrina, kad jie yra užganėdinti. Žmonės suveiktose Valstijose dabar perka CASCARETS CANDY CATHARTIC mažausia du milijonu dėzuczių ant metu, be abejonės bus trys milijonai prieš naujus metus. Tai reiszkia, kad CASCARETS yra labai gera gydikli dėl czystyji- mo žmogaus kraujo ir seregulavojimo vidurių visose aptikose 10c., 25c. ir 50c. už dėzute, nes tai gwarantavojama.

Isz Kitur.

Karė tarp Amerikos ir Ispanijos. Amerikonai į karę rengėsi rods ilgai, bet prisirengę pradeda jau ir veikti. Jie nutarė ant 4-tos Liepos paimti miestą Santiago, bet tas jiems dar nepasisekė. Amerikonai vienu kartu ir visu plotu isz rytinės szalies užpūlė ant Santiago's o laivynė sugriovė tvirtynę Morro ir įplaukusi į ūstą paskandino jame esanczią ispanų laivynę, kuri buvo isz szčių laivų: Infanta Maria Teresa, Oquendo ir Vizcaya, kurs Vasario mėnesyje buvo New York'e, bei du torpėdiniu laivu Furor ir Pluton. Druzciausj-gi laivą, Cristobal Colon, su admiralu Carvera ir 1300 jurininkų sugavo. Admiralas Carvera su laivu Cristobal Colon buvo užsilepęs vienoje ūsto dalyje ir nuskendus jo laivynei mėgino isztrukti isz amerikonių apsupimo. Iszplaukė parycziau isz ūsto ir leidosi į vakarų szalį pro amerikonių laivynę su visa spēka. Amerikonai tai pamatę leidosi vytis su trimis laivais Oregon, New York ir Brooklyn, szaudydami be perstojimo isz savo kanūlių. Pasivijo per 60 my-

lių nū ūsto įplaukos, o anas negalėdamas isztrukti nei atsiginti, pasidavė.

Žemės kariauna nū 16,000 užstojo visą rytinę szalį nū Santiago ir artinosi prie miesto iszvydami ispanus isz jų apsikasmų. Žemės kariaunai nesisekė taip, kaip laivynei kur tikt viens vyras nužuvo, ji privertė pasitraukti ispanus, bet per 1000 turi užmusztų ir sužeistų. Kubiecių gen Garcia su 6000 savųjų užstojo kitą szalį miesto ir iszardė gelžkelį bei sudegino tiltą. Amerikos karės virszininkai apsupę miestą isz visų pusių, pareikalavo pasidavimo laike 24 valandų, o jei nepasidūs, tai kad gyventojai prasikraustytu isz miesto tame laike. Pasiuntiniai svetimų vieszpatysczčių kraustosi isz miesto su savo žmonėmis. Prancuzijos pasiuntinys su 400 savo žmonių nusikraustė į Garcijos abazą, o anglai portugalai, kinecziai bei norvegai persikraustė į amerikonių abazą. Bombardavojimas turėjo prasidėti 5-tą d. szio mėnesio pietų laike. Santiagos pastiprinimui atėjo gen. Pando su 5000 kareivių, bet ar jie atgins miestą nū sugriovimo, tai klausimas tiktai, kadan-gi dabar isznaikinus ispanų laivynę, sugriovus visas tvirrynes krantūse, kurios butų neleidusios laivynės, amerikoniszka laivynė viena sugriaus miestą su savo sunkiomjom kanūlėms bei dinamitiniais szuviais.

Amerikonams nors ir sekasi sziaip taip karėje, bet su visa iszgae siunczia vis daugiaus kariaunos ant Kubos. 20,000 kareivių bus kūmi veikiausiai nugabenta. Lytus ir karsztis padaro amerikoniams daug sunkenybių. Dėlei lytaus negali davežti ganėtinai maisto ir kareiviai turi pasikakinti su tiek, kiek isztenka ir gauna.

Ant Pilipinų salų maisztininkų pajiegos pasidaugino ant 130,000; 30,000 yra gerai

apginklūti o 100,000 apsiginklavę su dalgiais, peiliais bei kas kūmi iszgali. Aguinaldas pareikalavo gen-gub. kad pasidūtu ir nezudytu be reikalo žmonių, nes nieku budu neat silaikys priesz jo pajiegas. Ispanai laikosi tikt tvirtynese, karių maisztininkai be kanūlių negali paimti, jie turi laukti atplaukiant amerikonszkos zemės kariaunos, kuri buk 30 diena Birzelio jau atplaukusi į Cavite ir užpūlimą ant Manilos taip-gi paskyrė ant 4-tos Liepos. Manilos ūste yra visokių vieszpatyszių kariszki laivai dėl apsergėjimo savo žmonių.

Amerikoniszka laivynė plaukdama į Pilipinus užsuko prie Marijaniszku salų ir didžiausios salos vyriausį miestą San Ignacio de Aguna paėmė be pasiprieszinimo, nes tenai esanti ispanų valdžia nieko nezinojo apie užsidegimą karės. Amerikonai suaresztavojo gen-gubernatorių tų salų ir visus virszininkus bei 50 kareivių ir nusivežė į Cavite Pilipinūsna, o ant tų salų įstatė savo virszininkus. Ant tų salų gyvena į 100,000 gyventojų malajų, kurie giminiūjasi su pilipinieciais. Pavirszis tų salų turi 1200 keturkampių mylių.

Paskutinis ispaniszkas kanūlinis laivas pasidavė amerikonomams, nes iszsibaigė amunicija ir maistas. Admiralas Dewey porejo paleisti ant laisvės visus nū to laivo jurininkus, bet tiejie nėjo, žinodami, kad jiems kalėti bus geriausias, negu laisvai o nieko neturint gyventi. Jie teisinosi, kad sugavę ispanai gali jūs suszaudyti už pasidavimą.

Ispanų laivynė po vadovyste Camaros gavo daleidimą plaukti per Suezio kanalą tolyn, bet anglių, kaip tikėjosi negavo. Turėjo savo iszteklių imti. Jei ji negaus anglių pakeliui kur slapta, tai savo iszteklių sudegins nepasiekus

Pilipinų o likusi be anglių nieko negalės veikti. Admiralas Dewey nesibaimyja tos ispanų laivynės, nes kol ji atplauks, tai bus atplaukusi ir jam pagelba; jis skaito, kad turės muszj tikt su vienu laivu, kadangi kiti visi yra tikt senos skrynios ir su keletu szuvių gali viską paskandyti, o tą vieną drutąjį laivą apgalėsęs be jokios sunkybės.

Ispanijai amerikonszkos pergales didei liudnai atsiliepia. Iszgirdę atplaukiant amerikonszką laivynę Ispanijon, szoko prie drutinimo pakranczių su 10,300 kareivių, priegtam ir kareivius gabena į pajurius, ant kurių amerikonomai greiciausiai gali užpulti. Europos laikraszcziai, ypatin-gai vokiszki, persergsti Ameriką už tokį pasiryžimą, bet rodosi, kad Amerika nesientė savo laivynės pirmiaus Europon, kol dažinojo, kad nepriesztaraus Europos vieszpatystės. Ar Amerika įstengtu apgalėti paczią Ispaniją namieje, sunku įspėti, bet laivynė gali pajurinius miestus su bombarduoti. Kad Amerika apgalētu Ispaniją, nėra abejones, nes gyventojai budami gana nuvarginti nelabai nei prieszintusi Amerikai, po kurios valdžia turētu didesnę laisvę.

Vokietija. Rinkimai į seimą jau pasibaigė. Tapo iszrinkti: 1 lietuvis, 56 socialistai, 15 lenkų, 48 valnamaniai, 105 katalikai (centrum), 57 konzervatyvai, 17 rando partijos, 1 krikszczioniszkas socialistas, 9 antisemistai (prieszzydžiai), 40 nacional-liberalai, 15 agrarų (didvaronių), 5 velfai, 1 danietis, 3 vokiezių partijos, 3 burų susivienyjimo, 2 davado partijos, 1 valdzios szelpėjas, 8 prancuzai ir 12 nei į jokią partiją neprigulinczių (laukinių). Vokietijos seimo pasiuntiniai negauna jokios algos ir turi ant partijos

arba savo kasztu Berlyne gyventi. Jie gauna tiktai gelzkelį 1-mos kliasos dovanai.

Rinkimai į Prusų karalystės seimą bus rudenyje. Tiejie rinkimai yra atviri ir sunkiaus yra czia balsūti, bet jei lietuviai nepails agitacijai, tai iszrinkns savo kelis pasiuntinius į karalystės seimą, kurie ypatingai galės reikalauti pagerinimo dėl savo tautiecių visokiose szakose. Karalystės seime pasiuntiniai gauna po 15 markių ant dienos.

Maskolija. Turbut caro virtuvės užziurėtojas, grovas Zuanov, tapo suaresztavotas už norėjimą nunūdinti carą ir carienę.

Czystyja krauja

Czystas kraujas tikrina czystą odą. Nėra gražumo be to. CASCARETS CANDY CATHARTIC vszczystys tau kraują, ir laikys czystą, nes iszvarc oisą neoczystumą isz kuno. Pradėk imti szlaidien k iszvarys isz tavo kuno puzkus, dederivines ir ditas dos ligas, nes CASCARETS už 10c tai pataro. Gausi visose aptlekosose su gvarancija 10c. 25c. ir 50c.

Dalis darbu

Oshkosh, Wis. Nors trijose dirbtuvėse ir pradėjo dirbti po apsarga kareivių, vienok taip mažai darbininkų atėjo darban, kad visai mažai skyrių dirbo. Į Radfordo dirbtuvę atėjo tikt 7 darbininkai. Straikieriantvirtina, kad nei vienas straikierius nėjo dirbti. Darbdaviai suaresztavojo 50 straikierių, kurie dalyvavo buvusiam užpūlime ant McMillano dirbtuvės, tikėdamiesi tūmi iszsklaidyti straikierius. Ant laidotuvių James Morris, kuris tapo užmusztas nū dirbtuvių sargų, buvo į 3000 palydėtojų unijonistų darbininkų.

La Crosse, Wis. Czionai sustraikavo keli szimtai mergaiczių dirbanczių cukerkas (kendes) dėlei karszczio, kuris dirbamose vietose pasiekia 70 laipsnių. Tapo įtaisytos elektriszkos vėjyklės, bet mergaitės nū to vėjo gavo galvos skaudėjimus, o kada vė-

jyklių nepaszalino, visos pametė darbą.

Milwaukee, Wis. Praėjusę sanvaitę 50 anglių krovėjų sustraikavo dėl nepadidinimo algos ant 25%. Priegtam pametė darbą visi dirbanti nū dienos.

Sharon, Pa. Sziamė distrikte sustraikavo į 5000 kalnakasių, dėlei nelygumo algų. Darbininkai pastatė pas visas kasyklas sargus, kad skabsai neitų dirbti. Apginklūti deputies paszaukti sumisimus nuraminti kulkomis. Darbininkai pareikalavo didesnės algos nū 10 iki 15 ct. Darbdaviai atsisakė nū padidinimo ir 2000 darbininkų sustraikavo. Padidinimo algos reikalaus kokso dirbtuvėse Mohoning ir Shenandoah tarpkalnėse.

Scranton, Pa. Czionai buvo susirinkimas biznierių, kuris prasidėjo isz Mt Carmel, Pa. dėl pagerinimo kalnakasių buvio kietose anglių kastynėse. Jie reikalavo lygios prekės už pervežimą gelzkeliais kietųjų anglių kaip kad yra minksztųjų, kur pervežimas kietųjų anglių yra daugiau, kaip dukart brankesnis už minksztaises. Jei gelzkelijų kompanijos nenumazins prekės, tai jie reikalaus nū legislatures bei kongreso tam tikrų įstatymų, kurie sulygintų prekes pervežimo. Abelnas jų mieris yra, kad iszeitu daugiau kietųjų anglių.

Chicago, Ill. Su pirma diena Liepos sustraikavo visi stereotapai, (kurie atlieja formas isz sustatytų skilczių) reikalaudami didesnės algos. Iki sziolei jie gavo \$3,25 už 8 valandas dienos darbo, dabar jie reikalauja \$4,00 ir 7 valandų dienos darbo, bei po 75 ct. už valandą dirbant ilgiaus. Be streotypierių negali iszleisti

didžiųjų laikrascezių. Laikrascezių išleisčiai nutarė laikrascezių neiszeisti kol neparsigabens kitus stereotipierius.

— *Denver, Colo.* Angliakasyklų savininkai siaurinės dalies valstijos nutarė kalnakasius nu dviejų sanvaiczių straikūjanczius visai paszalinti o jų vieton parsigabenti jūdūsius, jeigu tiejie nepaliaus straikavę ir neatsisakys nu savo reikalavimū. Kasyklų savininkai tikisi, kad jūdiejie prieszinsis straikieriams, kadangi kalnakasių unija visos Colorados jūdujų nepriimā už sanarius. Sumiszimai yra pranaszaujami, jei kasyklų savininkai panorēs savo pasiryzimā iszpildyti. Szerifas nu Boulder pavieto, kuriame yra daugiausiai kasyklų, apreiszkę kapitalistams, kad jie per daug nēsmarkantu, nes kalnakasiai vis laimēs. Jis, szerifas, einas už kalnakasius, o valstijos kariauna iszėjusi ant Kubos, o be jos nėra kam gelbėti kapitalistus. Szerifas yra kalnakasis, o gubernatorius klausas jo rodų, ir niekinas kapitalistus, kad jie sulauzē sutarimus su kalnakasiais Chicagoje padarytus.

„The United Mine Workers Journal“ apgarsino, kad darbininkiskos organizacijos ir kiti darbininkams prijaucziant žmonēs nepirktu nieko nu szių firmų:

American Biscuit Manufacturing Co.

Toliaus tabako: American Tobacco Co., Gail and Ax Navy, Honest Long Cut, Duke's Mixture, Seal of North Carolina, Ivanhoje, Greenback, toliaus papirosų: Duke's, Camo, Sweet Caporal, Cycle, Old Judge.

Alaus neimtu nu szių leidi NYCzių: Baltz Breving Co. Philadelphia, Pa. Geo. Ehret'o alaus, St. Louis Brewers Association, Winter Bros. Breving

Co. ir Iron City Breving Co. Pittsburg'e, Eberhard ir Obers Breving Co. Alleghe-ny, Pa.

Avalynēs neimtu nu Gould ir Walker, Boston'e.

Nedūtu apsergėjimū Metropolitan Life Insurance Co.

Szinkų ir parengimā saliu- nūse neimtu nu Rothschild Son and Co.

Sardinkų (silkcuzių dėzutē se) neimtu: W. Brown, Gunrock Packing Co., Eureka, Lawrence, Crescent, Bucks Harbor, Indian Cove, Lubeck ir Machias Me.

Virszui minētos firmos yra prieszais darbininkiskų organizacijų, dėl to nei vienas darbininkas neprivalo tokių szelp- ti ir nieko nu jų nepirkti.

— *Katalionijoi.* (Ispani- joi) 17,000 kalnakasių yra be darbo, tulos kasyklōs dirba po nekurį laikā, bet ir tos sustos nepoilgo. Bedarbēs dēlei pri- sibijoma maisztū; valdzia isz- siuntē kariaunā iszlaikymui tvarkos. Madridt'e vargszus taip badas prispaudē, kad val- dzia turējo užsiimti jų paszal- pa. Miesto gubernatorius isz- dalino 8000 tikietų vargszams, už kuriūs gali gauti po ne kiek laszinių, druskos, bulvių ir dū- nos. 4000 nieko negavo, tiems gubernatorius liepē dūti po 10 centų. Jei neatsiras uzdarbių, badūliai turēs pakelti maisztā.

Hamburge (Vokietijoi) su- straikavo į 1900 dūnkepių pa- gelbininkų, reikalaudami pa- kēlimo algos ir sutrmpinimo dienos darbo.

Tikras dalgtas del taves.

Užtikrinimas, kur nieko nepražūdyt. Galvos skaudėjimas, liežuvis, nēzai ir tukstancziai ki- tokių ligų, kaip tai užsilatkinas vidurių, sužin- mas kopeitū gali būti iszgydytoms, imant CASCA- RETS CANDY CATHARTIC. Tai vis atnaujina- Parsidūda kozaol aptiekot; jei nepagydyt, pin- gus gražiname. C. C. C. pabandyk dėzutā szia- dien, nes yra teisingai, 10c., 25c. ir 50c. Paba- dymas dėl žinios dovanai.

Isz Amerikos.

Biznierius sugavo.

Pavietūsē Luzernēs, Lacka- vannos ir Shuylkill laike pus-

antrų metų buvo 52 nusibank- rutyjimai visokių mažesnių biznierių, kurie skelbē, kad turējē bankrutyti dēlei sunkių laikų. Dalis tokių subankru- tijo dėl to, kad pirkinius isz- davę žmonēs ant knyguēzių negavo užmokeščio, bet kiti bankrutujo dėl pralobimo. Tuli isz tokių prasidējo bile biznį ir imdami pirkinius isz- didesniųjų krautuvių tol mo- kējo kol gavo paskolę, gavę gi paskolę isz didesnių krautuvių paēmē szauniai pirkinių ir ta- da iszdavę savo prieteliui „judgement note“ urēdiszkai savo krautuvē pardūda o sko- lintojai gali pasiziūrėti ant mėnulio. Taip darē vieni nu pirmesnių pasimokinę, bet skolintojai negalėdami nieko gauti nu savo skolininkų iszsi- mislyjo sztai kā: Jie apskundē tokius visus biznierius paczto vyriausybei, kad jie panaudojo pacztā dėl savo prigavystēs mie- rių (Amerikoi paczto nevale naudoti, siųsti paczto gramatų su kokiais iszniekinimais arba apskelbimais. Taip-gi nevale nei laikrascezių, arba knygu siųsti, kurios yra papiktinan- czios žmonių dorā. Už panau- dojimā paczto tokiūs reikalū- se yra bausmē nu \$300 iki \$3000). Kompanijoms tūs biz- nierēlius apskundus, atvažiavo isz Washington'o detektyvai tyrinėti. Wilkes-Barre su- areztavojo jau du: Adolpā Blau ir Louis Rifkin (rodosi žydai lutų), kuriūdu pastatē po kaucija \$3000. Girdima, kad ir daugiau tokių arezsta- vojimų busē. Ant provos esā i 300 liudininkų, tai-gi tiek yra prigautų didesnių krautu- vių. — Lietuviszki biznieriai apsidabokite.

Dabartiniai karszcziai.

New York'e 1-mą d. Liepos karsztis siekē 93-100 laipsnių, kur 29 ypatas saulēs spindu- lys pagavo, kurių keletas nu- mirē, kiti gi ligonbucziūsē gu- li. Didmiescziusse pasididina

karszcziai daugiau negu ma- zesniūsē miestēliūsē, kur įkais- ta murai ir gatvių akmens, kur ne ipucziā jokis vėjalis. Vie- nas žmogus nu 40 metų ant 3 Ave. savo gyvenime tapo mir- tinai saulēs užgautas. — Ply- mouth'o apielinkėje karsztis siekē per 90 laipsnių.

Merginoms nevale vyriskų rubų neszioti.

New York'e viena mergina apsilvilkusi į vyriskus rubus ant dviracziio iszvažiavo pasi- važinėti, ir kaip tikt iszvažiavo ant bulvaro, nusitvērē ją tū- jaus policmonas, bet toji pa- bėgo. Policmonas, gaudntis dviraczių važinētojus, vos ją pasivijo ir nuvarē į policijos stacijā. Priesz policijos vires- nyjį mergina teisinosi su asza- romis, kad ji norėjusi nors vienā kartā vyriskūsē rubūsē žmonēs pasirodyti, o begēdis policijantas tam periszkadijō; o kad policija taip begēdiszkai elgiasi ir merginoms vyriskų rubų pavydi, tai daugiau ji taip nedarysenti.

Geras mokslo užveizdas.

New York'e vienas senis, 60 metų, buvo mergaiczių augsz- tesnēsēs mokyklos užveizdu, o į augsztesnę mokyklā eina mo- kintis mergaitēs ir priaugan- czios jau. Jisai turējo krau- tuvē ir kvietēsi didesneises mergaites ant pirkinių, ku- rioms atėjus mokino meilēs. Mergaiczių tėvai atsisakē nu viso to skandalo nenorėdami savo vardų garsinti laikrasz- eziūsē, bet prokuroras nepalei- dzia to dalyko ir prizadējo nē- garsinti jų vardų. Tos mer- gaitēs paeina isz turtingesnēs lūmos.

Meilė pergali viską.

New York'e Ernestas Kuh- len gyvenantis 541 Nelson str. pirm 5 metų budamas ant vieno baliaus pasipazino su Philomena Cygler ir vienas

antrą pamylėjo. Jaunojo tėvai nieku būdu nenorėjo daleisti su Philomena apsivesti. Metą vėliaus, sunus klausydamas savo tėvų, atsakė Philomenai, kad jos nevesęs. Mergina gavusi tą žinę, pradėjo nykti ir gavo sumaiszymą proto ir turėjo nugabenti ją į beprotnamį. Jaunasis patyręs, kad jo numylėtinė sumišo, nuėjo pasigailęs ją aplankyti į beprotnamį. Mergina tūj pažino, kūmeilingiausiai pasisvejkino ir paklausė, ar jis atėjo su ja apsivesti. Jam atsakius kad taip, mergina pasveiko trumpame laike ir išleido ją iš beprotnamio. Jaunojo tėvai užsirustino ant sunaus iš naujo, bet tasai jų neklausė ir su Philomena apsivėdė išgelbėdamas ją nū sumizimo. Tėvai supyko taip, kad išsizadėjo sunaus ir išsvaziavo į Vokietiją.

Girtūklį kuningą paszalino.

Elizabeth, N. J. liuteriszka parapija negavo rodos su savo girtūkliu kuningu ir ant susirinkimo vienbalsiai visi nutarė tąjį paszalinti. Nors tasai kuningas ir netikęs buvo, tai už jį užstojo kiti kuningai jo draugai ir įkizsus jį kalini užmokejo už jį baudą. Liuterių parapijos paczios renkasi sau kuningus, o tam nesielgiant pagal parapijonų norą, tąjį paszalina. Tarp mūsų antraip dėstiesi, czionai vyskupas įsodina tulą demoralizatorių, o draugai kuningai apie tai sziuksztu — rodosi kad visi geri.

Reikale Emigrantu namo.

Ateina man ant mislies toji garbinga gadyne, tiejie linksmi laikai, kada mūsų tautiečiai veik per visus laikraszczius sakė, kad reikia mums Emigrantų namo, jeigu neįstengsime pastatyti namo, tai nors agentą turimė užlaikyti dėl mūsų vargingų ateivių

ir tt. Ir netiktai sakė, bet ir aukas dėjo: vieni dėjo, kiti paskyrė bei pažadėjo apgarsindami, po kiek skiria laikraszcziuose, treti žadėjo aukauti tada, kada matys jau pradžia ir tt. Iš paaukautų bei tikrai pažadėjusių, pasirodė suvirsz 500 dolerių. Bet kada ėjo kalba apie rinkimą komiteto dėl prižiurėjimo reikalų ir dėl atsakañezio užlaikymo paskirtų aukų vienoje vietoje, tuli pradėjo iszrodinėti savo vaikiszkus... ir tokiu budu viskas apie tai nutilo, aptyko. Sziadien apie surinkimą tų aukų į vieną vietą dėl tautos gero, nėra nei kalbos. Tankiai mes rugojame, kad mus broliai yra labai nedūsnius ant tautiszkių veikalių. Tas tiesa. Bet kodėl-gi mes nepaėmėm dėl tautos gero tų 500 dol.? Namo vien už jūs nebutume pastatę; už tai-gi butume ką kitko nuveikę pagal visūmenės sutarimą. Vargingi mes esame: neturime darbininkų, neturime nei darbininkų užziurėtojų bei atsakanczių vadovų.

Atsilankius man sykį į New York'ą nū tulų tautiečių (jau ukėsu szios szalies) girdėjau, kad jie gali ir be paszalinių pagelbų iszreikalauti nū miesto valdžios, idant lietuvis butų įstatytas į emigracijos namą kaipo agentas dėl lietuviszkių ateivių. Man užklausus, dėlko taip nepadarote? atsakė, kad neturi tinkanczio tautiecio kuris tai galėtu atlikti. Tada po trumpai kalbai pasirodė, kad galinczių buti agentais yra ne vienas isz mūsų. Ant to tie tautiečiai man aizskino, kad negalima pasitikėti musiszkiams. Girdi, tokį įstatysi, o ar žinai bau jis gerai darys ar ne. Mūsų tautiečiai labai greit pasitiki svetimais, ypacz žydais, o savais ne. Jeigu isz mūsų atsiranda vienas blogas, kitą apgavo, tai tuliems rodosi, kad jau visi tokie, nei vienu negalima patikėti...

Truksta mumis dar žmonisz-kumo, truksta protiszko iszsi-tobulinimo. Vienok nenustokime vilties, o su laiku susiprasime ir pagerinsime savo padėjimą.

Pa-Kalnėnas.

Kaip raszyti antraszus (adresus).

Nors netankiai, bet vis gi kartais matome laikraszcziuose persergėjimus, idant nesubraižytume antraszų ant laiszko siuncziamo Lietuvon nesuprantamais mumis žodžiais, susidedancziais kelių kalbų, kaipo rusiszkos, lenkiszkos ir sudarkytos lietuviszkos. Kurie ir mokėtume grynai rusizkai kitaip užraszyti antraszų, tai to daryti neprivalome dėl savo garbės. Tai-gi neturime niekint savę, savo kalbą; neprivalome vardus Lietuvos kaimų ir kitų vietų perkreipt, paniekint. Nekartą man teko girdėti skundziantės tulus tautiecius kad jų gromatos iszsiustos į Lietuvą su antraszais kiek galima „poniszkais“ daugiaus ir lenkiszkai paraszytais, dingo-prapūlė nežinia kur. Man tankiai iszleidziant laiszkus į Lietuvą ir užraszant antraszų grynai lietuviszškai tikt, dar nei vienas neprapūlė. Tai-gi raszydami laiszkus į Lietuvą visados užraszykime antraszus lietuviszškai. Siųsdami laiszkus į Lietuvą, kaipo vieszpatystės vardą niekados nera-szykime „Poland“, nes mes į Lenkiją nesiuncziamo tiktai į Lietuvą. Vienok kada-gi Lietuva yra užvieszpatauta Rusijos, tai galima užraszyti ant laiszko „Russia“. Bet geriausia yra szitaip užraszyti: „Lithuania, government of Russia“. Paskui vardus kaimų, valszių ir tt. grynai lietuvisz-kai. Man nekartą teko matyti, kad tuli raszydami antraszus į Lietuvą ant laiszkių paraszė vienas taip: „Europa Lithuania“, kitas: „Europa

Lietuva“. Ir jie sakė, kad visados taip raszo nedėdami nei Rusijos vardo, ir jų laiszkai niekad neprapūlę. Kartą tikosi man, kad ėjau į paczta ir eidamas sutikau 5 vyrus taip pat-gi į paczta einanczius, isz kurių 4 turėjo po laiszką, paraszta į Lietuvą, neszė padūti ant paczto. Užsznekinus pamacziau kaip vienas antraszų turėjo užraszęs. Tada užėjo man zingeidumas matyti, kaip ant kitų laiszkių antraszai užraszyti. Papraszius, visi parodė savo laiszkus, o kad buvo dideli skirtumai vieno nū antro, tai asz dėl viso ko prasziau, kad jie dūtu man nusi-raszyti tūs antraszus, kuriūs tai czionai parodau:

- 1). Ruspolen.
Gubiarni Suvalski
Povety Starapolski
Gizi*) gmina
Westka Pakasini
Jon Barikevicz.
- 2). Russ Polend.
Gubernija Kovenskago
Szewlowskago uiezda
Staniszewskago folwarka
Osipu Szelaskomu.
- 3). Russ. Lithuania.
Suvalkų gubernijos
Vilkaviszki pavieta
Karklinių gmino
Turgalaukio kaimo
Jūzas Totoraitis.
- 4). Lithuania, government of Russia.
Ponas Jurgis Dobilaitis
Ozkabalių kaimo
Bartininkų valsziaus
Vilkaviszki apskriczio
Suvalkų rėdybos.
Ar-gi negrazesni lietuviszki antraszai, ar ne aizskesni? Tai gi sakau: raszykime visados grynai lietuviszškai, o niekados neprapuls laiszkai.

Tautietis.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Isz Chicago, Ill. Garsus szviesos ir svietiszko mokslo prieszas, mūsų prabaszczius,

*) Gizai Vilkaviszki pavieta

kun. Kriaucziunas matomai labai užpyko ant „Lietuvos“ už tai, kad toji drįso apreikšti visiems apie netikumą Chicagos mokyklos ir už lietuvių pinigų užlaikomų lenkiskų minyszkų ne mokančių lietuviszkai. Iš syk kuningas atsiuntė pasiuntinį reikalavimas atsaukimo nupeikimo ir persiprasymo, bet kad tasai reikalavimas neįsivadė vaisių, atsiuntė su tokiu jau reikalavimu myniskas. Ar moterims geriaus pasisekė, nežinau, bet turbūt ir jos nieko nepelnė, kadan gi dabar myniskos vaikams pasakė spjauti ant patiktų ant ulyczios redakcijos sąnarių, kadan gi „Lietuvos“ redaktorius esąs velnio apimtas, jis ne jau stų, nors jam kas prismaigytu adatų už nagų; jeigu kas ne spjautu, tai tokį velnias galėtu naktimis kankinti. Gražias mat Chicagos lietuvių vaikams parinko mokintojas, gražių daiktų mat jos mokina lietuvių vaikus. Ką gi ant tokio mokslo sako mūsų kuningų laikraszcziai: „Garsas“ arba „Rytas“? Už kvailinimą lietuviszkų vaikų mokykloje prieš visūmenę turi atsakyti kuningas Kriaucziunas. Jis už lietuvių pinigų užlaiko nemokančias lietuviszkai minyszkas, kurios lenkina lietuvių vaikus ir visokių niekų jū mokina.

Matomai savo pamokslu Spring Valley kuningas Kriaucziunas padarė pradžią besimeldamas prie Jėzaus, kad jį apsaugotų nū svietiszko mokslo! Ar tikt toliaus neis Varanagirio takais, kurisai taipogi szviesos neužkentė? *Pag.*

Connecticut. Klaida ir nerangumas pataisyti ją:

Apie devintas metas tam atgal, kaip Waterburio szv. Kazimiero liet. draugystė užsiėmė įtaisymu lango į airių bažnyčią Naugatuck'e. Ant to lango daugiausiai pinigų su-

dėjo lietuviai Union City'es; dėjo po kelis centus ir sąnariai kazimierinės draugystės, taipgi ir nū Union City'es lenkų tapo keli centai (mažai) surinkta. O kad tūmet Union City'ej mažai lietuvių buvo; nebuvo nė draugystės, nė kokio kito lietuviszko susidraugavimo, kaip virszui minėjau, tai tūmi darbu užsiėmė Waterburio szv. Kaz. draugystė. Į Komitetą prie lango kazimierinė dr. iszrinko lenkbernius bei tikriau sakant nepažįstanczius pats savęs (gal kitokių neturėjo?) Tie tai „szanowni dobrodziejai“ uždėjo ant lango szioją paraszą: „Donated by St. Casimir's society polanders“

Truputį žemiaus sukabytos dvi rankos ir paraszas toks: „Boże zbaw Polskę“. Kada jau langas buvo padirbtas, tuli lietuviai apsižiūrėję sakė, kad tas paraszas negeras, mes ne „polanders“, mes lietuviai. Tą patį ir sziądien tuli kalba, bet tas vis nieko nepagelbsti. Turtinga kazimierinė draugystė tartum nieko apie tai nežino, ir apie pataisymą savo klaidos visai nesirupina. Tuli mus tautiečiai nusidavė pas Naugatuck'o kleboną su savo ypatiszkais reikalais ir kartą paaiszkino apie klaidą esančią ant lango, t. y. kad tas langas yra auka lietuviszka, o ne „polanderiszka“, ir kad toji St. Casimir's society yra lietuvių o ne „polanders“ kaip kad ant lango paraszta. Ant to klebonas atsakė: „jeigu taip yra, tai galima pataisyti, tūmi pataisymu turi užsiimti draugystė szv. Kaz., pataisymas kasztūs apie 10 dol.“ Ar gi galima iszteisinti szv. Kaz. draugystę už tokį nesusipratimą! Tūmet tas klebonas pasakė, kad pataisymas klaidos kasztūs apie 10 dol, o kad kasztūtų, daleiskime ir kelis sykius po 10 dol., tai ką reiszkia tokiai turtingai draugystei jeigu turėtu supratimą!?

Lietuvis.

Philadelphia, Pa. Pas mus nieko akyvo ir pagirtino ne girdėti. Alutis ir degtinė paprastas lietuvių susiramimas. Keletas sanvaiczių atgal, buvo pilni laikraszcziai progresyviszkų straipsnių apie Philados lietuvius, kaip tai: Tapo uždėta liet. kooperatyviszka krautuvė valgomų daiktų. Liet. Klubuse atidarė vakarines mokyklas, „Petro Armino“ draugystės moksliszki ir politikiszki pranesimai ir taip toliaus. Ant ne laimėviskas pasiliko tikt sapnu.

Lietuviszka kooperatyviszka krautuvė jau suiro, ir arti tukstantis liet. dolerių nuėjo ant vėjo. Už subankrutijimą tos krautuvės pūla kaltė ant virszininkų už ne atsakančią rėdą ir szvarumą; nes krautuvės reikalai ėjo pusėtinai, liet. tikt isz jos pirkto. Bet kaip pasirodo, tai virszininkai norėjo tą krautuvę laikyti kaip melziamą karvę ir naudą tikt dėl

savęs traukti. Žmonės pamatę tokį dalykų stovį, pinigų daugiaus nedavė ir davė subankrutyti, ne kaip kad kas isz to naudotusi. Gėda ir papekimas tokiems virszininkams kurie vėl davė progą žydams ir kitiems naudotis isz lietuvi, ir atszaldė jū nū prekystos. Dabar ir geriausiam užmanymui atsitikus tai Philados lietuviai bijosis prisidėti. Kuningas taipgi gana szitą krautuvę rėmė ir pats pinigų prikiszo. Netikę virszininkai viską supustijo.

Skelba ėjo per laikraszczius buk Philadoj tapo uždėtos liet. vakarinės mokyklos klubuse. Mokyklų klubai neturi ir tos buvo tikt užmanytojo iszmislu. Ne taip reikėjo lietuvių mokyklų kai mokintojai liet. dolerių. (Dabartiniame laike, karsztyje, jug negal buti jokia mokykla atidaryta. Red.)

Philadelphietis.

Reikalai „T. M. Dr.“

Gavęs knygas nū senojo sekretoriaus, P. Mikolainio, perziūrėjęs atradau reikalus sziaip:

Kūpų skaitliai.	Kiek draugų.	Kiek metinių įmokėta.		
		1896	1897	1898m.
1 Hazleton, Pa.	1	\$- 60	\$- 60	\$- 60
2 Plymouth, Pa.	25	3,70	9,45	---
3 Minersville, Pa.	27	12,65	---	---
4 Thorp, Wis.	4	4 --	- 60	- 60
5 Union City, Conn.	25	3 --	5,55	9,70
6 Newark, N. J.	1	- 60	---	---
7 Northampton, Mass.	2	2 --	---	---
8 (Europoje) Lietuvoj	2	1,25	---	---
9 Worcester, Mass.	1	- 60	---	---
10 Philadelphia, Pa.	18	---	2,40	5,30
11 Broad Brook, Conn.	2	---	1,20	---
12 Scranton, Pa.	1	---	2 --	---
13 Shenandoah, Pa.	2	---	- 60	- 60
14 Strickland, Wis.	1	---	- 60	---
15 Wanamie, Pa.	2	---	- 60	- 60
16 Chicago, Ill.	3	---	2 --	1 --
17 Cleveland, Ohio.	1	---	1 --	---
18 Brooklyn, N. Y.	1	---	- 60	---
19 New York.	10	---	---	5,40
20 Pittston, Pa.	3	---	- 60	2,20
21 Spring Valley, Ill.	5	---	---	9 --
22 Elizabeth, N. J.	10	---	---	3,90
(Mahanoy City, Pa.)	1	- 60	---	---
Viso	159	\$29,00	\$27,80	\$38,90
			Labu	\$95,70

Aukos ū draugų.

Jur. Kazakevyczia	\$10,00
Pet. Mikolainis	20,00
Jūz. Miliauckas	1,00
Kaz. Pėza	10,00
Pet. Sarpalius	1,75
A. Valinczius	5,00
Vinc. Meszkinis	5,00
Vinc. Marazas	5,00
Ign. J. Grieszius	10,00
Pet. Antanaitis	10,00
Buvusi dr. Blaivystės Plymouth'e, Pa.	25,40
Nū anglikų Minersville.	5,25
Minersvillės moters	5,60
B. Brook, Conn. M. J. Dam. ir M. Paltanaviczia	18,00
Dr. vyskupo Mot. Voloncz. Plymouth, Pa.	42,35
Ona Masičienė Philad	1,00
Kiti iš Philad'os	-5 5
Paaukautų	\$175,90
Metinių	\$95,70
Labu	\$271,60

I s z l e i d i m a i .

Rugpjucio 20 1897 išsiųsta į Prusus (100 mark.) \$24.80

Siuntinijimas „Keistucio“ 2,25

„Orleno Merg.“ 2,20

Sekretoriui už pacztą (markes) 1,30

Knygutė surasz. draugų 10

Siuntimas knygu į New York ir Elizabeth. 70

Nusiuntimas dr. knygu ir įstatų M.J. Damijonaitiui 28

Viso \$31,63

Pas J. Miliaucką liko 158,35

Pas P. Mikolainį yra 87,17

Labu \$277,15

Pas P. Mikolainį buvo \$80, 15 ct., bet iš tų nusitraukia už nusiuntimą knygu į New York'ą, Elizabeth'ą ir draugystės knygu su įstatais M. J. Damijonaitiui 98 ct. Tai gi pas Mikolainį randasi \$87,17 ct. Toje sumoje yra įmokėta nū New York'o pasididinusios kūpos \$4,30; bet draugai knygoje dar neįrašyti, nes kūpos padūtas suraszas naujų draugų randasi pas „T. M. Dr.“ virszininką, T. Astramską, kuris teiks mą taji suraszą prišįsti.

Rokunda nesutinka pagal knygas ant \$1,25 ct.

Įėmimas yra nū \$271,60.

Išleidimas ir kasa yra nū \$277,15

Atitraukiant N. Y. kūpos \$4,30

Lieka \$272,85

Atitraukiant dar -1,25

Lyginasi \$271,60

Tai gi likesi \$1,25 bus likę si tulų kūpų neužrašyta nū senojo sekretoriaus. Mano virsz padūti skaitliai yra taip padūti, kaip užrašyta knygoje. Kūpos, turinczios savo rokundu suraszus, ypatingai tos, kurių nesutiks padūta virszui rokunda, teatsiszaukia ir nurodo taja klaidą, o bus pataisyta.

Ant galo maloniai užpraszoje višas kūpas „T. M. Dr.“ padūti naujam central. sekretoriui savo virszininkų teisingus adresus, idant reikale galima būtų susiraszyti per laiszkus. Taip gi ir su metiniais užmokescziais, senosios kūpos tepasirupina. Kibkim visi į darbą, kvieskim naujus draugus.

Prisiraszė prie kūpos Broad Brook, Conn.

160 J. Szerrys 60 ct.

161 A. Szimkus 60 „

Paauk. M. J. Damijonaitis 1—

Viso \$2,20 (piningai liekasi mūsų kūpoje).

K n y g o s .

4000 egzempliorių „Keistucio“ kasztavo markių 485,50.

3000 egz. „O. Merg.“ 465,00

M. J. Domijonaitis,

„T. M. Dr. sekretorius.

P a r d ū t o s k n y g o s .

25 „Keistutis“ po 10ct. \$2,50

3 „Orl. Merg.“ „ 25ct. - 75

Iš pirmūtas yra 87,17

Viso \$90,42

P. Mikolainis

Pasidėk dėzuta CASPARETS už 10c, gārlausla autaisytoja planeczū irvisų vidurių.

Jeigu jautiesi neaveiku, imk vieną CASPARETS, o išgydyta tave, už 10 ir 20c.

Isz praeites.

2000 m. — 1887 m.

per

Edvarda Belamy

Lietuwiszkaizsguldė Sumus K.

(Tasa.)

— Daleidziū... — tarė daktaras Leete, kada jau griezome iš valgnamio namon — kad jokia parsarga ne būtų taip gadinusi jusų žmones, auksu plaukenczio szimtmezio, kaip priminimas, jog nežinojo jie, kokiu budu daryti piningus. Nekitokį nūsprendį ir teisingą ant jų išzdavė ir istorija... Jų sistema nesuorganizūtų ir prieszingų sau szakų pramonės buvo lygiai nesubrendusi ekonomiszkaiz, kaip ir moraliszkaiz; savmylystė buvo vienatinė jų zinia, o produkcijoi pramonės savmylystė yra savzudystė... Pramonė, budama instinktu savmylystės, yra vėlei kita szaka naikinimo energijos, kada tū mi laiku vienyjimasis reiszke paslaptį pasekmingo, išdirbimo; bet kolei idėja prisipylymo kieszieniaus pavienio, nedūs vietą idėjai padidinimo turto draugiszko, tolei pramoniszkas susivienyjjimas negali įsikunyti ir tada tiktai prasideda teisingai įgyjjimas turtų... Jei gu net pamatas lygaus dalyvavimo visų žmonių nebutu vienodas, žmoniszkas ir racijonaliszkas paramas draugiszko veikimo, mes butumėm jį laikę kaip vada vidutinį po pažvalgoms ekonomiszkoms, kolei to negriautu noras vaikymosi savmylystės, ir tolei negalimas buvo jokis susivienyjjimas pramoniszkaize veikimūse...

SKIRSNYS XXIII.

Vakare sėdėjau su Edita muzikos kambaryje klausydamas nekurių dalių iš dienos programo, kurie buvo atkreipę mano atyda. Pasinaudodamas iš pertraukimo, pradėjau kal-

bėtisi su savo drauge.

— Norėcziau Tamistos ko klausti, bet manau, kad bus neprotingai...

— Tikiu, kad taip nebus... — atsakė mane drasindama.

— Esmi pasilaikyme klausytojo... — tęsiau toliaus — kuris, nugirdėš ką iš kalbos, nepaskirtos dėl jo, vienok sziek tiek jo lytinczios, yra taip drasus ir zingeidus, kad praszo kalbaneczio pabaigti kalbą...

— Klausytojo?... — paant-rino ji susimaisziusi.

— Taip, bet galinczio išsisteisinti, su tūmi Tamista tikrai sutiksi.

— Tai kas yra tame slapto...

— Taip... — atsakiau — tiek slapto, kad mane apima tankiai abejojjimas, ar tikrai girdėjau tai, ko Tamistos turiau klausti, ar tas mą tiktai apnavosi... Be Tamistos išsiaziskinti sau to negaliu... Reikalas yra tokis: kada atsibudau iš ano amžiaus miego, jaučiau ir girdėjau kalbaneczius balsus aplink mane; buvo tai, kaip paskiaus persitikrinau, balsai Tamistos tėvo, motinos ir Tamistos. Ant pirmo, kaip atsibūnu, Tamistos tėvas pasakė: tūjaus atidarys akis, bus geriaus, kada pamatys nors vieną iš tarpo mūsų. Tamista tada, jeigu tas mą neisapnavo, tarė: prizadek mą, kad jam nepasakysi... Tėvas, Tamistos, taikėsi nū tokio prizadėjimo atsiasakyti, Tamista reikalavai to, ir kada motina stojo už reikalavimą, tėvas prizadėjo; ir tai, kaip atveriau akis, pamacziau tiktai jį vie-
...
Kaip galėdamas kalbėjau atsargiai, nes netikėjau, ar toji pakalba nebuvo mą prisisapnavusi, kurią turėjau kaip au-girsti, ir taip ji mą nesuorantama buvo, kad tie žmonės, kurių nepažinojau, galėjo pers ką zinoti apie mane kaip draugą jų pratėvių. Kada

vienok patėmyjau, kokią įtek-
mę mano žodžiai padarė ant
Editos, persitikrinau, kad ne-
buvo tai sapnas, bet kokia
nauja paslaptis, labiau už-
imanti, negu visos, su kokio-
mis teko susitikti iki šiolei.
Su laiku vienok, kada mano
klausias tapo aiskesniu, pra-
dėjo ją kankinti apsireis-
kimai augsčiausio susirupi-
nimo... Jos akys, visados
reiskiančios tiesą; su kokia
tai nekaltybės baime kavojosi
nū manęs, o veidas užsidegė
raudonumu.

— Meldžiu mą atleisti...
— tariau — kada šiek tiek
atsigavau nū ano miego, mą
išrodė, kad tai nebūvo sapnu.
Yra kokia tai paslaptis, kuri
manęs lytisi, kurią Tamista
slepi nū manęs. Teisingai,
yra tai barbariškumas, idant
žmogui, esančiam mano pasi-
laikyme nesuteikti visų, jį ly-
tinciusi žinių.

— Tas ne lytisi Tamistos...
tas yra nebe tarpininkystės...
Neapeina ezionai visai apie
jį... — atsakė vos girdinciu
balsu.

— Bet buk kas buvęs, ko-
kiu budu manęs lytisi... —
kvosziau toliaus. — Turi būti
kas nors, kas mane apeina...

— Ne žinau visai to... —
atsakė, pasidrašinusi pažiūrėti
perbėganciam mą į akis, didei
sujudusi; tūmi tarpu vienok
ant lupų pasirodė dyvinas nu-
sijūkimas, išdūdantis, kad
apart reikalavimo, tasai pasi-
laikymas dėl jos turėjo savo
humoristiską pusę. — Neži-
nau, ar tas Tamistos lytėjosi...
— Tamistos tėvas butu mą
pasakęs... — kvosziau toliaus
lyg iszmėtinėdamas. — Tamis-
ta jam tą užgynėi. Tėvas
sprendė, kad asz galėjau tą ži-
noti.

Neatsakė nieko. Buvo taip
susimaisčiusi savo atsakyme,
kad tęsimas to pasilaikymo,
kaipo ir mano pirmesnysis žin-
geidumas, vertė mane prie to-
lesnio klausimo.

— Tai niekad os nedasizino-
siu, jeigu Tamista mą nepasa-
kysi?..

— Tas priguli... — atsa-
kė po ilgo tęsimo.

— Nū ko?... — vėlei už-
klausiau.

— Ooo... Tamista per žin-
geidus... — atsiliepė, o įsmei-
gusi akis į mane su reiskimu
neisztiriamu, su užraudusiais
veidais ir su jūku, kur viskas
sykiu reiskė apmomyjimą, da-
dėjo:

— Ką tamista pamislytum,
jeigu pasakycziau, kad tas
priguli nū Tamistos paties...

— Nū manęs?... Koku bu-
du?..

— Tamista West, prazudė-
me taip gražą muziką... —
atsakė tiktai. Nusikreipusi
prie telepono, paspaudė pirsz-
tu knypkutį, o oras kambary-
prisipildė balsu muzikos. Pas-
kui jau stengėsi tiktai, kad
muzika nepaliktų mumis laiko
pakalbai. Veidą atkreipė nū
manęs, nudūdama, kad atsida-
vusi yra klausymui muzikos,
bet buvė tai tiktai išsilenki-
mas, kurį išdavė aiskiai rau-
donavimas jos veidų.

Kada ant galo apreiskė mą,
kad iszklausė viską, kas mą
buvo ilgu, ir kada atsistojome,
kad iszeiti isz to kambario,
priėjo prie manęs ir nuleidusi
akis, tarė:

— Tamista West, sakai Ta-
mista, kad buvau gera dėl Ta-
mistos. Nepadariau nieko
ypatingo, bet jeigu Tamista
taip mislyji, tai meldžiu dabar
dūti mą prizadėjimą, kad nie-
kad os nesistengsi Tamista ma-
ne priversti prie pasakymo to,
apie ką dabar klausiai ir ne-
mėginsi dasizinti apie tą isz
kur kitur, paveikslan, nū ma-
no tėvo arba motinos...

Ant tokio praszymo vienas
tikt atsakymas buvo galimas.

— Atleiski mą Tamista,
kad taip kankinau... Supran-
tamai, kad prizadėjau... Nie-
kaip nebucziau to klausęs,
mislydamas, kad tas gali Ta-

mistą užgauti... Bet ar pa-
niekinsi Tamista mane dėlei
žingeidumo?..

— Ne niekinu Tamistos vi-
sai...

— Kitą kart... — dadėjau
— kada Tamistai neįsipriklin-
siu, pasakysi mą Tamista isz
savo valios. Ar galiu to tikė-
tis?..

— Gali buti... — pratarė
patyla.

— Tiktai gali buti?..

Pažiūrėjusi ant manęs, skai-
tė isz manó veido, giliai žiūrė
dama į mane.

— Taip... — tarė — mis-
lyju, kad galėsiu Tamistai tą
ir pasakyti kada...

Ant to pasibaigė mūsų pa-
kalba, nes Edita nedavė mą
galės pasakyti ką nors dau-
giaus.

Ateinancią naktį, kaip mis-
lyju, pacziam daktarui Pills-
bury ne butų pasisekę mane
užmigdyti pirm auszros. Pa-
laptys buvo dabar paprastu
mano maistu, bet jokia isz jų
neiszrodė mą taip gili, ir taip
gundinanti, kaipo ta, kurios
iszaiszkimas nedaleido mą
jieszkoti Editos. Buvo tai
dvilinka paslaptis. Ant pir-
mų: koku budu dūtsi supras-
ti, kad ji žinojo ką apie mane,
svetimą ateivį isz kito am-
žiaus?... Ant antro: jeigu ir
žinojo, tai kaip iszaiszkinti su-
judimą, kurį joje iszszaukė ta-
sai žingeidumas. Yra tai mys-
liai taip sunkus, kad negalima
nei su pagelba dasiproteėjimo
artintis prie jų atminimo; tas
vienok mą taip iszrodė. Pa-
prastai buvojau didziame
džiaugsme, kad galėjau leisti
laiką ant tokių dyvinų atsiti-
kimų, bet trukumas ir sunky-
bė neatitraukė nū myslio, mą
pasi-odžiusio paveiksle jaunos,
gražios merginos... Abelnai,
daleidžiant be abejonės, mer-
ginos raudonavimai pasakoja
visados kokią paslaptį jauni-
kaicziams visokio amžiaus ir
eilės, bet už lygų laikyti Edi-
tos pasakojimą ir raudonavi-

mą, palyginant mano pasilai-
kymą ir trumpą laiką mūsų
pažinties, o dar labiau, kad
jos paslaptys siekė laikus, ka-
da mes visai nepasipažinome...
O vienok, buvo jos stebuklin-
gos... ir lygiai asz nebucziau
buvęs jaunikaicziu, jeigu pro-
tas ir sveikas svarstymas butų
galėję isz mano sapnų anos
nakties visatinai iszdildinti
raudonus dažus.

SKIRSNYS XXIV.

Ant rytojaus nulipau žemyn
gana anksti tikėdamasis rasti
Editą; vienok apsigavau. Ne-
radęs jos name, pradėjau sod-
ne jieszkoti, bet ir tame jos
nebuvo. Taip klydinėdamas
atrankiau mano požeminį kam-
barį ir atsiedau jame, kad at-
silėti. Ant raszomo stalelio
gulėjo keletas dieninių laik-
raszczių; mislydamas kad dak-
taras Leete panorės pamatyti,
kaip iszrodė Bostono dienrasz-
tis isz 1887 metų, paemiau
vieną laikrasztį su savim. Ant
pusryczių susitikau su Edita.
Užraudonavo mane sveikinda-
ma, bet visatinai buvo savyje.
Kada susėdome, daktaras Leete
žiūrėjo į mano atnesztą laik-
rasztį. Taip lygiai, kaip vi-
sūse tūm laikiniūse laikrasz-
cziūse, radosi jame daugelis ži-
nių apie sakilimus darbiuinkų,
bedarbės, uždarymą pabriku,
baikotavimą, apie programus
darbininkiskų partijų, apie
grėsimus anarkistų.

(Toliaus bus.)

Gromatnyčia.

Pa-Kalnėnui. Nurodymo
Marės ir Barbės programo,
kaip atgauti nū rusų spaudą,
netalpinome dėlto, kad palai-
kėme Barbę su Mare nevertom-
is to atsakymo.

*Dr. szv. Jurgio, Union Ci-
ty, Conn.* Per ilgai laiszką ne-
sziojote kiszeniuje; raszėte 21
o iszleidote 29 isz Union City
kurį mes gavome 30. 4 Lie-
pos (jusų piknykas) panedė-
lyje o laikrasztis iszcina sere-
doje.

INTEKMĖ SOCIJALISZKU SANLYGŲ ANT VISŲ KULTUROS SZAKU.

Vertė J. Szidaras.

(Tąsa.)

Dora, bentgi pagal savo vardą, stovi labai augsztoje garbėje pas visus žmones. Ji yra brandūliu praktiszkos religijos tarpe tikincziųjų ir paczia religija tarpe apszviestųjų, kurie jau pametė tikėję į dogmatus. Sądėlyje t. v. „iszsilavinimo“ dora užima labai svarbią vietą, ir nedoras žmogus yra laikomas per paniekinimo vertą.

Bet kaip tai atsitolinus yra tikroji, gryna dora nū tos doros, kurią garsina szios gadynės visūmenė! Kaip, darant piningus, prie gryno aukso primaiszo vario, idant piningai turėtu aizskesnį ir tvirtesnį pavidalą, taip daro ir su tikraja dora: prie jos primaiszo dalį nedorybės ir paleidžia ją į sviatą, kaipo tikrąją dorą. Kad tai da nors būtų toks sumaiszymas, kaip piningūse! Gerai prisiziūrėjus, pasirodo, kad szios gadynės dora turi savyje labai mažai tikrosios doros.

Mano akise, pvz., yra didei nedora šlepti savo persitikrinimus arba jų isziszadėti; visūse svarbesniūse atsitikimūse dora reikalauja būti atviru, pasakyti gryną teisybę ir ją mylėti, nežiurint, ar bus tai naudinga, ar ne. Drąsiai ir tvirtai laikytis savo nūmonių ir jas ginti yra tai vienas isz prisakymų doros; „persitikrinimas yra tai vyro garbė“, anot žodžių poeto. Ir prieszingai, yra nepatogu, nedora ir negražu slapstyti su savo nūmonėmis, metas isz meto neszioti dvasiszką jungą, vaikszioti per visą savo gyvenimą atsargiai su nulenktu sprandu ir daboti, kad ne isziszokti visūmenės opinijai, vyres niemiems arba interesantams.

Bet mūsų visūmenėje toks apsiėjimas nesivadina nedoru. Prieszingai, pas mus laiko per reikalinga pildyti prisakymą priežodžio, kuris sako: „keño dūną valgai, to giesmę giedi“. Stoka principų ir isztvirkimas yra garsinami kaipo gyvenimo taisyklės, ir tokios taisyklės isziskiepija į sąžinę. Kas ne „plaukia pavandeniu“, kas iszdrišta pusti priesz vėją, tą vadina ne tikt nepraktiszku žmogum, bet da-gi kvailiu,

kuris užmirszta atlikti savo priderystes ir apleidžia szventus reikalus įgijimo piningų ir karijeros. Tū tarpu ypatingai augsztesnėse lūmose, yra laikoma per garbę, būnant užgautu, reikalauti praliejimo kraujo, ir tankiai koks isztvirkėlis, kuris turi ant veido ženklą buvusios kovos, yra daugiau gerbiamas, ne kaip žmogus, kuris gyvena pagal savo persitikrinimus ir dėl teisybės ir kitų labo kenčia visą savo gyvenimą vargą, persekiojimą ir paniekinimą. O, kaip mažas sziadien yra skaitlius tokių, kurie drauge su Horacijum galėtu tarti:

„Quum tu inter scabiem
tantam et contagia lucri

Nil parum sapias et adhuc
sublimia curas.“*)

Jie už tai paprastai gana sunkiai turi metavotis.

Labai yra nedora, jeigu merga iszteka už vyro, nejausdama prie jo ne tikt meilės, bet ne simpatijos, ne mažiausio palinkimo, vieninteliai tikt dėlto, idant galima būtų vesti gyvenimą žerinti pilną turtų ir smaguriavimų, arba, jeigu vyras veda moterį, kurios jis nekenczia, vieninteliai tikt dėl jos dideles dalies. Kaip gali turėti doriszką pamatą moterystė, jeigu įbridęs į skolas bajoraitis veda paczia, turtingą dukterį barono, ne kiek jos nemylėdamas ir nejausdamas simpatijos ir tikt norėdamas per susitūkimą iszgelbėti savo nupūlusius finansus? Tokia moterystė, kur jaunūsius suveda į porą ne meilė, tikt Mamonas, yra tai geszftas ir isz doriszkos pusės turi būti daugiau niekinama, ne kaip paprastoji prostitucija; yra tai prostitucija jos szlyksziiausioje formoje. Bet szios gadynės visūmenė užkenczia tokią prostituciją, lyginai kaip ir paprastąją, bet jos dora paniekina tiktai paprastąją prostituciją, prakeikdama vieninteliai moteriskąją jos dalį, kuri tankiausiai vargo spaudžiama įpūla į jos nagus!

Ar gi tai maža nedorybė, ar gi tai ne dvasiszka prievarta, jeigu samdytojas per rinkimus stengiasi susiauainti liūsybę savo darbininkų ir haugindamas darbininkus pavarymu verczia jū arba balsūti pagal jo norą arba suvis

*) Laisvai iszvertus: „Tu, kuris gadynėje visūtinio isztvirkimo ir pasileidimo tvirtai ir su persitikrinimu laikeisi veluko teisybės ir teisingumo“ [Epist. I, 12, 14-15].

susilaikyti nū balsavimo? Bene tai darbininkas, pardūdamas savo triusą, pardūda taip gi savo mintis arba užraszoz ponui savo duszią? O bet gi mus svietiszkoji dora nemato czion nieko papiktinanczio ir veikiau žiuri ant tokio apszėjimo maloniomis akimis, o kartais net jį pagiria!

O ko verta yra dvikova? Ar gi ne aizsku, kad ji priesztaurauja dorai ir krikszczionystei? Teisingai kalba Schoperhauer, sakydamas: „kad ir darbai ir apsiėjimas kokio nors žmogaus būtų kūnūdoriausiais ir kūnūteisingiausiais, kad ir jo szirdis būtų kūnūgeriausia, o protas kūnūprakilniausiu, tai visgi jis gali netikėtai pasijusti netekęs garbės, jeigu kam nors ateitų į galvą iszkolioti tą žmogų; koliotojas gali būti pats ne sykį pažeidęs tokius garbės įstatymus, jis gali būti netikiausias žmogus, vagis, piktadaris, apgavikas, tikras gyvūlys, nevertas žmogaus vardo, bet tai ne kiek ne apgina garbės užgautojo. Ir tai tankiai atsitaiko tokios žmogystės, kurioms patinka kitus kolioti; nėra, kaip Seneca sako, ut quisque contemnissimus et ludibrio est, ita solutissime linguae est. O netekęs žmogus matydamas gerus darbus kito greičiausiai susierzina ir susipykina, nėra prieszingos pusės ne užkenczia viena kitos ir paprastai geros ypatybės vienos pusės pabudina ir sujudina nelabystės piktumą; dėlto tai Goethe ir sako:

„Was klagst du ueber Feinde?

„Sollten solche je werden Freunde,

„Denen das Wesen wie du bist,

„Im Stillen ein ewiger Vorwurf ist?“

Isz kur-gi kyla toks aptemdinimas ir perkreipimas supratimo doros mus gadynėje? Dėlko-gi į vietą tikrosios, grynos doros, istojo dora sugadinta, netikusi, kuri tankiai gerą blogu, o blogą geru vadina? Dėlto, kad žmonės pritaiko savo pažvilgius prie savo reikalų ir prietikių, dėlto, kad jie vadina geru ir pritinkancziu tai, kas jiems naudinga, norint tai būtų prieszinga grynai iszmincziai ir dorai. Minėti supratimai doros yra angsztai susiriszę su visūmenės surėdymu ir tai gali norėdamas patėmyti kiekvienas.

(Toliaus bus.)

Kero dukte.**Paszvęsta**

atminciai sesers Onos.

(Tęsa.)

O Lietuva, motin mano!
 O kas per grozybę
 Tavo dainų! kas per gaidos
 Ir kas per galybė.
 Jų skambėjimūs' saldžiūs'
 Laisvės balsą girdi
 Jūse. Ir skurdiena sunki
 Nuvargintą szirdį
 Tūi apleidžia, ir praszvinta
 Laimė. Liudnas veidas,
 Kad už tamsių girių toli
 Atsiliepia aidas
 Tokios dainos; kada laukai
 Kalnai atkartoja
 Jos skambėjimus, vakare
 Kad burys dainūja.
 Didžioj' tautoj' ir galingoj'
 Gimti ji turėjo.
 Ne! pas vergus tokia daina
 Gimti negalėjo!
 Gal' dydžiūtis, o Lietuva,
 Tu dainomis savo:
 Jos praeigos didžios yra
 Liudytojais tavo.

Linksmas laikas szieno pjūtės
 Bet kad ne regėti
 Nei kur dukters Kero? Balso
 Kad jos negirdėti
 Nei kloniūse, nei kalnūse,
 Nei pavėniūs' girioj'?
 Ji jug — pirma dainininkė
 Visūs' Skaistagiriūs'!
 Kas su ja, ir kur ji? Gal jau,
 Genezlių apraudota,
 Ji kapūs gul' Ne,—ji gyva,
 Bet ji nesirodo
 Niekam isz seklyczios tėvo.
 Kaip svetima tyli
 Ji namūse. Jos szirdyje
 Gūli skurda giliai.
 Pajautimai skausmo szyrdyj'
 Linksmus jausmus lauzia
 Ir skurdiena neatstojant
 Jauną szirdį graužia.
 Tankiai lyg pat vidurnakties
 Dusauja Onytė,
 Ant rankytės savo baltos
 Perėmus galvytę.
 Ko jai truksta? Ko ji troksza?
 Apie ką dumoja?

Kas vilioja? Kur jos dvasią
 Jaunos sapn's vedžioja
 Jai gail' Jurgio! karsztai myli
 Vis ji Jurgį savo.
 Labai skaudžiai jos szirdelę
 Meilė ta užgavo.
 Tankiai mėnū kada szvieczia.
 Naktyj' ji darželyj'
 Graudžiai raud', sėdėdama uksmėj'
 Dievemedžio szakelių.

Jau praslinko linksmos dienos,
 Linksmas szienapjūtis,
 Ir atėjo dienos sunkių
 Darbų — rugiapjūtis.
 Varpos — pilnos — rugių augsztų
 Sunkiai žemin svyrā,
 Ir ant žemės, jau nubrendę,
 Grūdai isz jų byra
 Ir kiekvienas isz pjovėjų
 Užsiėmęs varo,
 Rugius risdamas į pėdus,
 Savo platų barą.
 Moters risza sunkius pėdus
 Ir į gobas stato.

Dar karsztesnei stojos darbai
 Ukininkas mato:
 Jau nubrendo ir birėti
 Praded' vasarojas;
 Ir apie sėjimą rugių
 Jau dumoj' artojas.
 (Toliaus bus.)

Nuo Redakcijos.

Su šiūmi numeriu pasibai
 gė pusė metų, tai-gi skaityto-
 jai, kurie buvo užsimokėję tik-
 tai už pirmąjė pusę metų, teik-
 sis užsimokėti dabar už antrą-
 ję pusę, bei ir tie, kurie sko-
 lingi yra dar, šiūmi pakvie-
 cziami yra užsimokėti, nes ku-
 rie neuzsimokės, tiems bus su-
 laikytas laikrasztis. Skaityto-
 jai, kurie nenori turėti per-
 trauką žinių ir apysakų, tę pa-
 siskubina su prisiuntimu pre-
 numėratos.

Piningus yra geriausiai pri-
 riūsti per „Postal Money Or-
 der“, kurį galima iszpirkti ant
 kiekvieno paczto arba regis-
 travotose gromatose ant sziochio
 adreso:

J. J. Pauksztis & Co.
 Plymouth, Pa.

Atsiliepimas.

Pagal nutarimą parapijos
 susirinkimo laikyto 14 d. Bir-
 zelio 1898 m., mes lietuviai,
 gyvenanti Jersey City, vardan
 parapijos szv. Onos. pajieszko-
 me lietuvio kuningo. Jeigu
 kuris isz dvasiszkių mūsų va-
 dovų butų be vietos, teiks-
 pas mus pributi ir užimti vie-
 tą mūsų klebono. Kuningas
 norintis pas mus pributi arba
 arcziaus dasizinti teiks-
 szaukti ant vardo parapijos
 virszininko:

Jonas Aliszauckas
 185 Bay str.
 Jersey City, N. J.

Kiekvienas taip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra ta-
 etebuklingiausios gydyklos ezio amžiaus iszradi-
 mūse, turi gardų smaką, gydo lagadnel ir tikrai
 inkstus, kepenis, pilvą ir czystija visą sistema,
 praszalina perszalimą, gydo galvos skaudėjimą,
 drugy ir uzklejimą vidurių.
 Pirk dėziutę C. C. C. sziaudien. 10, 25, 50 cen-
 ty. Randasi visose aptiekose ir iszgydymą gva-
 rantūja.

